

Hyvinvointia työstä

Arjen arkki arviointitutkimus

Arjen taitojen paremmat käytännöt -foorumi 29.4.2014

Merja Turpeinen

Arvioinnin tarkoitus ja lopputuotokset

- Arvioinnilla tuotettiin tietoa hanketoiminnan tulosten juurtumisen edellytyksistä ja
- tehtiin ehdotuksia seuraavan kauden kehittämistoimintaan oppimisympäristöissä

Tuotokset

- Arviointiraportti
- Suositukset seuraavan rahoituskauden kehittämistoimintaan
 - suositukset rahoittajalle
 - suositukset hankkeiden toteuttajille
- Tarkistuslistat suositusten tueksi ja johdon työkaluksi hanketyöntekijöiden perehdyttämiseen

Hankkeesta arjen käytännöksi

HANKKEESTA ARJEN KÄYTÄNNÖKSI

= tutkimusraportti hankkeiden tulosten juurtumista ja leviämistä edistävistä ja estävistä tekijöistä ammatillisissa oppilaitoksissa

Arviointitutkimuksen kysymykset ja kohde

- Arvioinnin kohteena 27 PAT-hanketta
 - Aineistoa kerättiin hankelomakkeilla, SWOT-analyysillä, työpajoissa ja oppilaitosten johtoa haastatellen
1. Mitkä tekijät edistävät ja mitkä estävät uusien hyvien käytäntöjen ja tuotteiden juurtumista?
 2. Mitkä tai millaiset hankkeet ovat onnistuneet juurruttamisessa ja miksi?
 3. Miten eri hanketoimijat näkevät onnistumiset ja ei niin onnistuneet puolet hankkeissa?

Arviointiaineistot

Arjen arkin hankelomakkeet	Syksy 2012 - kevät 2013
Työpaja juurtumiseen vaikuttavista tekijöistä sekä hankkeen markkinoinnista	Ammatillisen koulutuksen hyvinvointipäivät 13.12.2012
SWOT-analyysi hankkeen juurtumisesta (projektipäälliköt)	PAT-hankkeiden tapaaminen 15.1.13
Ryhmäkeskustelut, oman hankkeen peilaus esimerkkitaapaukseen	PAT-hankkeiden tapaaminen 15.1.13
SWOT-analyysi hankkeen juurtumisesta (hanketoimijat yhdessä)	Kotitehtävän palautus 15.2.13
Keskustelut hankkeiden ja tuotteiden arvioinnista; toiminnallinen tulevaisuusnäkökulma	PAT-hankkeiden tapaaminen 14.-15.5.13
Keskustelut suosituksista rahoittajille, hanketoimijoille ja johdolle sekä hankkeiden tulosten arviointia Belgian mallin mukaisesti	Paremmat Arjentaidot ja opintojen kautta töihin - ohjelman työpaja 4.9.13
Keskustelutilaisuudet ja haastattelut oppilaitosten johdolle	1.10.13 SAJO ry:n seminaari; Keskuspuiston Ammattiopisto sekä Omnia 11/13
Työpaja hankkeiden juurtumisesta ja suosituksista eri toimijoiden näkökulmasta	Ammatillisen koulutuksen hyvinvointipäivät 4.12.2013

Arvioinnin viitekehys

Realistisen arvioinnin viitekehyksessä

(Pawson & Tilley 1997; 2001)

- tarkasteltiin innovaatioiden leviämistä organisaatioissa (Rogers 1995; 2003)
- sekä organisaatioiden kehittämishankkeiden implementaatiota (esim. Nielsen & Randall 2011; Saksvik ym. 2002)

Arviointia tehtiin

- käytännön tarpeisiin (vrt. Patton 1997)
- arviointiote oli osallistavaa ja kehittäväää (Kivipelto 2008)

Hankearviointia tehtiin prosessin ja eri toimijoiden näkökulmasta

Muut sidosryhmät ja toimintaympäristö

Projektihenkilöstö

Johto

Opettajat ja oppilaitoksen muu henkilöstö

Oppilaitos

Uuden tuotteen tai toimintamallin kehittäminen tukemaan kohderyhmän toiminnan muutosta ja vakiintuminen arjen käytännöksi

..→ Idea → --Hanke? → Tuotekehittely → Levitys → Juurruttaminen → Vakiintuminen käyttöön.....

Onnistunut hanke eri hanketoimijoiden näkökulmasta

Johdon näkökulmasta

- hanke on osa koko organisaation kehittämistä
- onnistunut hanke toteuttaa oppilaitoksen strategiaa ja hyödyttää toimintaa

Projektihenkilöstön näkökulmasta

- tärkeää projektin onnistunut läpivieminen aikataulussa
- sovittujen toimenpiteiden suorittaminen ja tavoitteisiin vastaaminen

Opetushenkilöstön näkökulmasta

- onnistunut kehittämishanke helpottaa työtä ja tukee perustehtävää eli opetustyötä

Hankkeiden onnistumista ja uusien tuotteiden juurtumista ehkäiseviä tekijöitä

Hankkeessa – resurssien puute, levittämisen ja juurruttamisen vähäisyys, hallitsemattomat muutokset

Uuden tuotteen osalta – hyödyttömyys, vaikea saatavuus tai käyttö, kalleus, sopimattomuus perustehtävään

Oppilaitoksessa – kehittämistoiminnan ohjausresurssien puute, johdon hankeosaamisen puute tai passiivinen osallistuminen hankkeeseen ja sen seurantaan

Kohde- ja sidosryhmien osalta – osallistumisen puute, verkostokumppanuuksien toimimattomuus, rahoittajien kohtuuttomat odotukset, resurssien tai tuen puute, paikallisten tai alueellisten sidosryhmien toiminnan tai ajankohtaisen keskustelun mahdolliset kielteiset seuraukset hankkeelle

Uusien tuotteiden juurtumista edistävät tekijät

Kehittämishankkeessa ja uuden tuotteen osalta

- tuotteen ja hankkeen tarpeellisuus todettu
- realistinen suunnitelma
- osaava, innostunut ja jaksava projektihenkilöstö
- kohde- ja sidosryhmien sekä verkostokumppanien osallistuminen hankkeen eri vaiheisiin ja toimenpiteisiin
- hyödyllinen ja käytännössä toimiva tuote
- jatkuvan arvioinnin ja palautteen hyödyntäminen projektin ohjauksessa
- riittävät, kohderyhmälähtöiset levittämisen- ja juurruttamistoimenpiteet

Uusien tuotteiden juurtumista edistävät tekijät

Oppilaitoksessa

- organisaation suunnitelmallinen kehittämistoiminta
- johdon seuranta ja tuki hankkeille
- uuden tuotteen käyttöönottoa tukevat päätökset

Muiden sidosryhmien ja toimintaympäristön osalta

- yhteiskunnallisten, alueellisten ja paikallisten vaikuttajatahojen ohjaus ja julkinen keskustelu
- rahoittajan ohjaus ja tuki

Millaiset hankkeet onnistuvat juurruttamisessa?

Aloitusvaiheessa

- uudelle tuotteelle tarve, hanke tarpeellinen

Tuotekehittelyvaiheessa

- kohde- ja sidosryhmät osallistuvat hankkeeseen
- arviointipalautetta hyödynnetään hankeohjauksessa
- innostuneet, työssään jaksavat ja osaavat toimijat onnistuvat vastaamaan haasteisiin ja saavat aikaan myönteistä nostetta

Juuruttamisvaiheessa

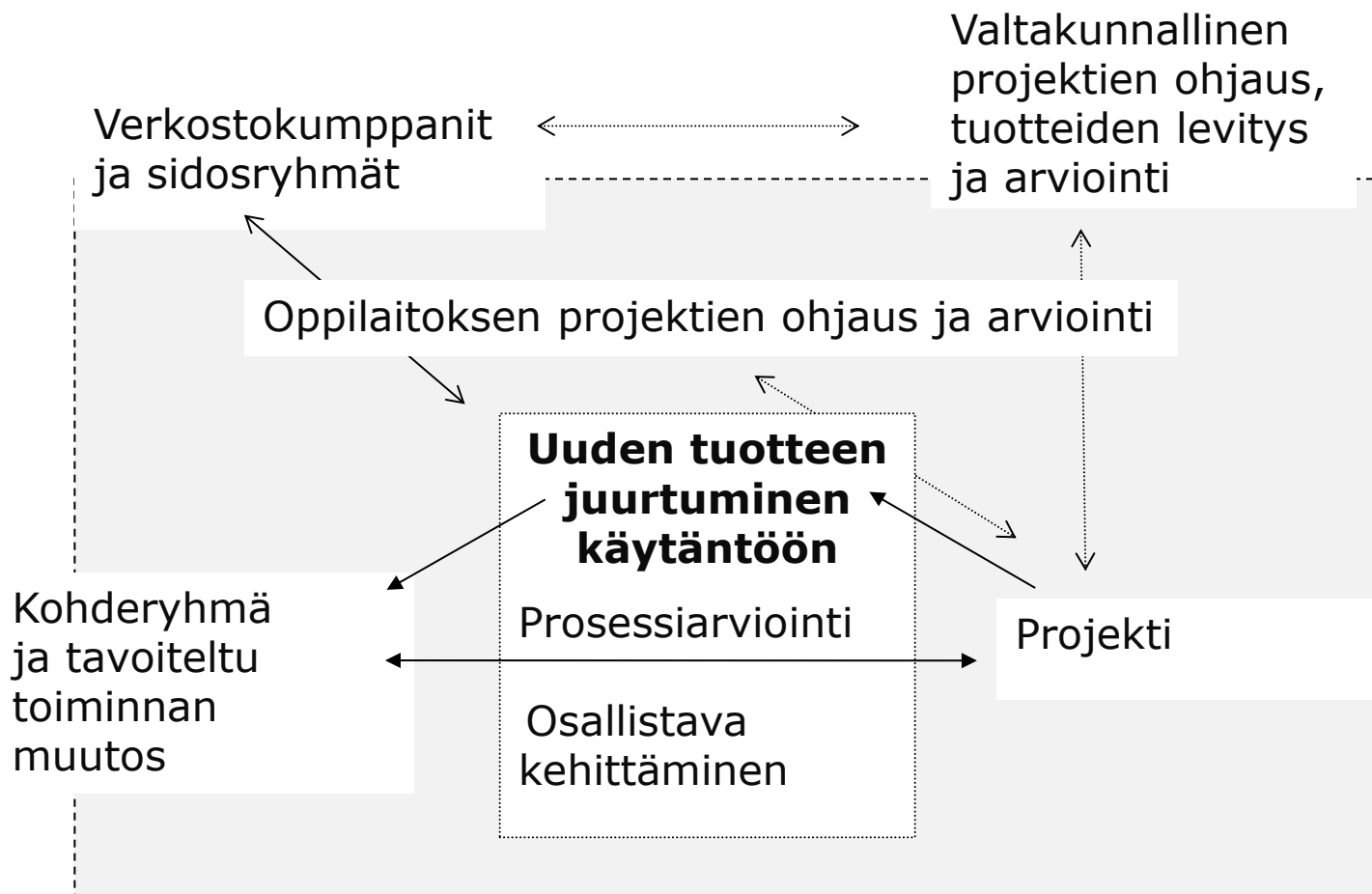
- tuotetta testattu riittävästi ja todettu toimivaksi
- levitys ja juurruttaminen tapahtuu hankeaikana
- juurtuminen organisatorisiin käytäntöihin varmistettu

Miten lisää vaikuttavuutta kehittämishankkeisiin?

- juurrutetaan tuotteita suunnitelmallisesti jo hankeaikana
- arvioidaan hankkeita ja hyödynnetään palautetta jatkuvasti hankkeen ohjauksessa
- osallistetaan kohde- ja sidosryhmiä yhteiskehittämiseen
- ohjataan oppilaitostasolla hanketoimintaa, juurruttamista ja vaikuttavuuden arviointia
- sekä valtakunnallisella hankeohjauksella, tuotteiden arvioinnilla ja levittämisellä

Miten lisää vaikuttavuutta hankkeisiin?

Arvioinnin kehittäminen yksi keino edistää hankkeiden vaikuttavuutta

Kootaan palautetta tukemaan hankkeen tavoitteen saavuttamista

- prosessin eri vaiheissa
- eri toimijoiden näkökulmasta
- levittämisen ja juurruttamisen tueksi

Muut sidosryhmät ja toimintaympäristö
Oppilaitos

Johto
↓

Projektihenkilöstö
↓

Opettajat ja oppilaitoksen muu henkilöstö
↓

Uuden tuotteen tai toimintamallin kehittäminen tukemaan kohderyhmien toiminnan muutosta ja vakiintuminen arjen käytännöksi

..→ Idea → --Hanke? → Tuotekehittely → Levitys → Juurruttaminen → Vakiintuminen käyttöön.....

Arviointi tukemaan uusien tuotteiden levittämistä ja juurruttamista!

Arvioinnin kehittäminen yksi keino edistää hankkeiden vaikuttavuutta

Palautteen hyödyntäminen

- hankkeen ohjauksessa
- uusien tuotteiden ja toimintamallien kehittämisessä
- oppilaitoksen kehittämisessä
- valtakunnallisesti hanketoiminnan ohjauksessa

Arviointitutkimuksen käytännön suositukset

- Suositukset rahoittajalle
- Suositukset hankkeiden toteuttajille
- Tarkistuslista suositusten tueksi oppilaitoksen hanketoiminnan arviointiin
- Tarkistuslista johdolle hanketoimijoiden perehdyttämiseen

Lähteet

Kivipelto M (2008) Osallistava ja valtaistava arviointi. Johdatus periaatteisiin ja käytäntöihin. Stakesin työpapereita 17/2008. Valopaino Oy, Helsinki.

Nielsen, K. & Randall, R. (2012). Opening the black box: Presenting a model for evaluating organizational-level interventions. *European Journal of work and organizational psychology*. 1-17.

Patton, M. Q. (1997) Utilization-Focused Evaluation. The New Century Text. 3rd Edition. Thousand Oaks, London & New Delhi: SAGE.

Pawson, R. & Tilley, N. (1997). Realistic evaluation. London. Thousand Oaks & New Delhi. Sage.

Pawson, R. & Tilley, N. (2001). Realistic evaluation bloodlines. *American Journal of Evaluation*. 22 (3), 317-324.

Rogers EM (2003) Diffusion of innovations. New York. The Free Press.

Saksvik, P., Nytrø, K., Dahl-Jørgensen, C. & Mikkelsen, A. (2002). A process evaluation of individual and organizational occupational stress and health interventions. *Work and Stress*. 16, 37-57.

Kiitos!

Merja Turpeinen, tutkija
Työterveyslaitos, Työkyvyn ja terveyden edistäminen
merja.turpeinen@ttl.fi

saku

Työterveyslaitos

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Järvenpään
koulutuskeskus

OPETUSHALLITUS

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Työterveyslaitos